ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଇତ୍ୟାଦି

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ

ଏପ୍ରିଲ 1, 1999

[ଏମ୍. ଶ୍ରୀନିବାସନ୍ ଏବଂ ଉମେଶ୍ ଚ. ବାନାର୍ଜୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 1961, ଧାରା 10 (29) - ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଥିଲା କି ଏବଂ 'ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ଆୟ' ଶୀର୍ଷକ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଛି କି - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା, ନା; କେବଳ ଦ୍ରବ୍ୟ, ଗୋଦାମ ଏବଂ ପଣ୍ୟାଗାରରୁ ମିଳୁଥିବା ଆୟ ପାଇଁ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ବିଧାନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା – ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ – ବିତ୍ତୀୟ ଆଇନ - ଶବ୍ଦର ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ବୈଧାନିକ ଅଭିପ୍ରାୟ ସ୍ଥାନରେ ନିଜସ୍ୱ ଭାବନାକୁ ସ୍ଥାନିତ ନକରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଆବେଦନକାରୀ-ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀମାନେ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଅଧିନିୟମ, 1962 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଥିଲେ । ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା ଏବଂ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରରୁ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡିକର ବିକ୍ରୟକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ମିଳୁଥିବା କୌଣସି ଆୟ, ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961ର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକରରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ବ୍ୟାଙ୍କରେ ସ୍ଥିର ଜମା ଉପରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ (ଆଇ.ଟି.ଓ.) ସେମାନଙ୍କ ଆୟ ସହିତ ଯୋଡ଼ିଥିଲେ, ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏହା 'ଆୟ ମୁକ୍ତ' ନୁହେଁ । ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (ଆବେଦନ ଗୁଡିକ) ଆଇ.ଟି.ଓ.ର ଆଦେଶକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିବାବେଳେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆଧାରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ଆୟ ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା, ସେତେବେଳେ ତା' ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉତ୍ତର ଦେଇ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀମାନେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ : 1.1. ଆବେଦନକାରୀ ନିଗମ ନିଜସ୍ୱ ପାଣ୍ଠିରେ ରଖିଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପାଣ୍ଠି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ସେଥିରୁ ଉପାର୍ଜିତ ସୁଧ ଆୟ

ଟିକସ ମୁକ୍ତ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ଏହାର ଭାଷାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଅବ୍ୟାହତି କେବଳ ଏହା ଅଧୀନରେ ପରିକଳ୍ପିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ।

1.2. 'ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟି ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ କାରଣରୁ 'ଯେକୌଣସି ଆୟ' ଶବ୍ଦଟି ଏହାର ପ୍ରୟୋଗରେ ସୀମିତ ଅଟେ । ଯଦି ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭଡ଼ା ଦିଆଯାଉଥିଲା କିମ୍ବା ଯଦି ଆୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉତ୍ସରୁ ଆସୁଥିଲା, ତେବେ ଏପରି ଆୟ ସମ୍ଭବତଃ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଟିକସ ମୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ମାଡ୍ରାସ ବନାମ ଦକ୍ଷିଣ ଆର୍କୋଟ ଜିଲ୍ଲା ସମବାୟ ବିପଣନ ସମିତି ଲିମିଟେଡ୍, **(1989) 176 ITR 117;** *ସି.ଆଇ.ଟି. ବନାମ ଅହମ୍ମଦାବାଦ ମାସ୍କାଟି ଲୁଗା ବ୍ୟବସାୟୀ ସମବାୟ ପଣ୍ୟାଗାର ସମିତି ଲିମିଟେଡ୍,* **(1986) 162 ITR 142;** *ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ବନାମ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ,* **(1974) 94 ITR 129;** *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ପି.ଜେ. କେମିକାଲସ୍,* **(1994) 210 ITR 830;** *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ* **(1992) 1 95 ITR 273 ଅତିରିକ୍ତ ଏବଂ** *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ବନାମ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ,* **(1980) 125 ITR 136, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ, **[1991] Suppl. 2 SCC 730, ବିଶିଷ୍ଟ ।**

ଏମ୍.ପି. ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ **(1982) 133 ITR 158, ଅନୁମୋଦିତ ।**

2. ଏକ ରାଜସ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଧାନକୁ ସେଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ଆଧାରରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା, ସମାନ ଭାଷା ଆଧାରରେ ନୁହେଁ । ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସରଳ ପଠନରୁ ଉପଲବ୍ଧ ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଦଳରେ ନିଜର ଧାରଣା ଏବଂ ବିଚାରକୁ ବଦଳାଇବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

କୁକ୍ ବନାମ ଚାର୍ଲସ୍ ଏ. ଭୋଜହର କମ୍ପାନୀ, **(1901) AC 102;** *କେପ୍ ବ୍ରାଣ୍ଡି ସିଣ୍ଡିକେଟ୍ ବନାମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ,* **(1921) 1 KB 64;** *କାନାଡିଆନ ଇଗଲ୍ ଅଏଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଦି କିଙ୍ଗ,* **(1946) AC 119;** *ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ରସ୍ ଏବଂ କଲଟର୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, ବ୍ଲାଡନୋକ୍ ଡିଷ୍ଟିଲେରୀ କ. ଲିମିଟେଡ୍* **(1984) 1 ସମସ୍ତ ER 616** ଏବଂ *କେଶବଜୀ ରବିଜୀ ଏବଂ କ. ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ* **AIR (1991) SC 1806, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3476/1993 ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏସ୍.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 76/1990 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 8.2.93 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ସି.ଏସ୍. ବୈଦ୍ୟନାଥନ, ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର୍ ଜେନେରାଲ ଡା. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କର, ଡ. ଡି.ପି. ପାଲ, ଏସ୍. ରାଜପ୍ପା, ସୁଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତିକା ୱାହି, ଏନ୍.ଏଲ୍. ଗର୍ଗ, ସୁଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟା ହିଙ୍ଗୋରାନୀ, ପଲ୍ଲବ ଶିଶୋଡ଼ିଆ, ଅଭିଜାତ ପି. ମେଧ, ସି.ଭି. ସୁବ୍ବା ରାଓ ଏବଂ ବି.କେ. ପ୍ରସାଦ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ **ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବାନାର୍ଜୀଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଆଠଟି ଆବେଦନରେ, ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ମୂଳ ପ୍ରଶ୍ନ, ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 (ଏହା ପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ)ର ଧାରା 10 (29) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ।

ତଥାପି, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ, ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ସୁବିଧାଜନକ ହେବ ଯେ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଶୁଣାଣି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ମିଳିତ ଭାବରେ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଜଡିତ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସମାନତା ହେତୁ ଏକ ମିଳିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3476/1993 ରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଏଠାରେ କରଦାତା ଭାବରେ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1983-84 ପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ସୁଧ ଭାବରେ 1,74,383 ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧିରେ କରଦାତାଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ମୋଟ 1,08,063/- ଟଙ୍କା ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ତେଣୁ କରଦାତାଙ୍କ ଆୟରେ 66,320 ଟଙ୍କା ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା କାରଣ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଆୟର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପାର୍ଥକ୍ୟ 66,320 ଟଙ୍କା ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ 'ଆୟ ଛାଡ଼' କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (ଆବେଦନ ଗୁଡିକ), ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରୁ କରଦାତାଙ୍କ ଆବେଦନରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏକ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଆୟକୁ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ରାଜସ୍ୱର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 256 (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ମତ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା :

> (1) "ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ କି ଯେ ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ ଆଇ.ଟି. ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଥିଲା ?
>
> (2) ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ କି, ଯେ ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ଆନୁସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଫଳସ୍ୱରୂପ ଥିଲା ଏବଂ 'ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ଆୟ' ଶୀର୍ଷକ ଅଧୀନରେ ଟିକସ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହିପରି ଆଇ.ଟି. ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଛି ?"

ତେବେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମତକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଆବେଦନ । ସଂଯୋଗବଶତଃ, ପ୍ରଶ୍ନ ସଂଖ୍ୟା 1 କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର କାରଣରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିନଥିଲେ ।

ଯେହେତୁ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ସହିତ ସାମାନ୍ୟ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ସାତଟି ଆବେଦନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟମୂଳକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହିପରି ସ୍ଥିତିରେ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3476/1993ର ଆଲୋଚନା କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ।

ଏହି ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଡ. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ସୁଧକୁ ମୋଟ ଆୟର ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ଆପତ୍ତି ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଅଧିନିୟମର କେତେକ ମୌଳିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (45) ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବ୍ୟତୀତ, ଯାହା ମୋଟ ଆୟକୁ ଧାରା 5 ରେ ସୂଚିତ ମୋଟ ଆୟର ପରିମାଣ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ, ତାହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଏବଂ 5 ଉଭୟ ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ତଥାପି, ଆମେ ଏହା ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ସମୀଚୀନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛୁ ଯେ ବିଚାରାଧୀନ ବିଷୟର ତଥ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଅଧିନିୟମର ଏହି ମୌଳିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ୍ ଏବଂ ଆମେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ଏବଂ ସମବାୟ ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ଓଡିଶା ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଅଧିନିୟମ, 1962 (ଏହାପରେ '1962 ଅଧିନିୟମ' କୁହାଯିବ) ଅଧୀନରେ କରଦାତା ନିଗମ ଏକ ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହେବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଡା. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ 1962 ର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 ଏବଂ 24 ଅନୁସାରେ ନିଗମକୁ ଆସୁଥିବା ସମସ୍ତ ଅର୍ଥ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ଜମା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ଏକ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ହୋଇଥିବାରୁ ଆୟର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ୟୁନିଟର କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ଛାଡ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏବଂ ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଡକ୍ଟର. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । 1962 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 ଏହିପରି: -

"16. (1) ପଣ୍ୟାଗାର ପାଣ୍ଠିରେ ଜମା କରାଯିବ -

(a) ଧାରା 43ର ଉପଧାରା (2) ର ଧାରା (c) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ସମସ୍ତ ଅର୍ଥ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିଭୂତି ;

(b) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପଣ୍ୟାଗାର ପାଣ୍ଠି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦେଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଋଣ; ଏବଂ

(c) ସମୟ ସମୟରେ, ପଣ୍ୟାଗାର ପାଣ୍ଠିରୁ ଋଣ କିମ୍ବା ଋଣ ଉପରେ ସୁଧ କିମ୍ବା ସେହି ପାଣ୍ଠିରୁ କରାଯାଇଥିବା ନିବେଶ ଉପରେ ଲାଭାଂଶରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ।

(2) ପଣ୍ୟାଗାର ପାଣ୍ଠି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ -

(a) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମର ଅଂଶ ପୁଞ୍ଜି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁଥିବା ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ;

(b) ସମବାୟ ସମିତି ମାଧ୍ୟମରେ ନୁହେଁ, ବରଂ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପଣ୍ୟାଗାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁଥିବା ନିୟମ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ସବସିଡି ପ୍ରଦାନ କରିବା ;

(c) କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ବିଜ୍ଞାପିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ତାଲିମ, କିମ୍ବା ପ୍ରଚାର ଏବଂ ମତପ୍ରଚାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ;

(d) ପଣ୍ୟାଗାର ପାଣ୍ଠିର ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା, ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକ ସମେତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ।

1962 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 24 ନିମ୍ନରେ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି : -

24. ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି, ଏକ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ -

(a) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମର ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ, ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଗୋଦାମ ଏବଂ ପଣ୍ୟାଗାରର ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ନିର୍ମାଣ;

(b) କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିହନ, ଖତ, ସାର, କୃଷି ଉପକରଣ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟରେ ପଣ୍ୟାଗାର ପରିଚାଳନା ;

(c) କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିହନ, ଖତ, ସାର, କୃଷି ଉପକରଣ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକକୁ ଗୋଦାମକୁ ଏବଂ ସେଠାରୁ ପରିବହନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ;

(d) କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିହନ, ଖତ, ସାର, କୃଷି ଉପକରଣ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପିତ ଦ୍ରବ୍ୟର କ୍ରୟ, ବିକ୍ରୟ, ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିତରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଅଧିନିୟମ କରିବେ; ଏବଂ

(e) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ।"

ତଥାପି, ଉପରୋକ୍ତ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସରଳ ପଠନ, ଡ. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କରଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ କୌଣସି ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମବଳୀର ନିୟମ 16 ଏହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ । ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଅର୍ଥ ଜମା କରିବାର ବାସ୍ତବତା, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷା ଏବଂ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି କାରଣରୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆଗକୁ ନେଇ ନଥାଏ, ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଏ : -

"10. କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ମୋଟ ଆୟର ଗଣନା କରିବା ସମୟରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ କୌଣସି ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଆୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ ....

(29) ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସାମଗ୍ରୀ ଭଡ଼ାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଯେକୌଣସି ଆୟ, ସାମଗ୍ରୀର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଭଡ଼ାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଯେକୌଣସି ଆୟ ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) କୁ ଉପରୋକ୍ତ ପରି ସରଳ ଭାବେ ପଢ଼ିଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ସେହି ଆୟ ଯାହା ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରକୁ ଭଣ୍ଡାରଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବସ୍ତୁର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ମିଳିଥାଏ । ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଏହି ଧାରାରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଆଣିଛନ୍ତି ଯେ "ଏଥିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କୌଣସି ଆୟ" ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରି, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରରୁ ଭଣ୍ଡାରଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ । ଯଦି ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭଡା ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ନିଜର ଉପସ୍ଥାପନକୁ ଜାରି ରଖି ଡା. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଟିକସ ଆଇନକୁ ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅର୍ଥ ସହିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ବରଂ ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଉଦାର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆଇନଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ । ଯଦିଓ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ରାଜସ୍ୱ ଆଇନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ଉପୁଜିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ କରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଯିବ, କିନ୍ତୁ ଏହା ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ବିଧାନ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ ଟିକସ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଅନ୍ୟ କିଛି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବେ ନାହିଁ, ଯାହା ବିଧାନ ମଣ୍ଡଳ ଛାଡ଼ିବା ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଥିଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା କାରଣରୁ ଏହି ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଉପରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ସଂଯୋଗବଶତଃ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏକ ଅବ୍ୟାହତି ସାଧାରଣ ନିୟମ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅଟେ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଏହା ବିଧାନର ସ୍ୱାଭାବିକ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରେ, ତେଣୁ ଅବ୍ୟାହତିର ଅଧିକାରକୁ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସର ସହିତ କିମ୍ବା ଏପରିକି ଡ. ଭି. ଗୌରୀ ଶଙ୍କରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ସହିତ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଚିତ୍ରିତ କରୁଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷାରେ ସୀମିତ ରଖିବା ଉଚିତ ।

ଜରିମାନା ଆକାରରେ, ଟିକସଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ସୁଧ ବ୍ୟବସାୟିକ ଆୟ ସହିତ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଆୟ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଟିକସ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଜିତ ସୁଧ ଆୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଭୁଲ ହେବ । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନଟି ସମାନ ଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜ ଆଦେଶରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ :

> "ଏହା ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଆୟ ନିଜେ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ସେତେବେଳେ ଏପରି ଆୟ ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ସୁଧ କିପରି ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ହେବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ଆୟ ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ଆୟ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଆନୁସଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆନୁସଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମୋତେ ଏହା ବିଚାର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ ଯେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ସୁଧ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଜୟପୁର ବିଚାରପୀଠର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମୁଁ ମୋ ମତରେ ଦୃଢ଼ ।
>
> 7. ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ବିଚାର କରିଛି । ମୁଁ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଛି । କରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧିକୁ ମୁଁ ବିଚାରକୁ ନେଇଛି । ସବୁକିଛି ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ ସାମୁହିକ ପ୍ରଭାବ ଯାହା ସୂଚିତ କରେ ତାହା ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଛାଡ଼ ପାଇଥିବା ଆୟ ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ସୁଧ ଆୟକୁ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।"

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯେପରିକି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଜମାଗୁଡିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ କୌଣସି ତଥ୍ୟଗତ ସମର୍ଥନ କିମ୍ବା ଆଇନରେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରି ନାହିଁ । ଧାରା 10 (29) ର ଭାଷା ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଏହି ଅବ୍ୟାହତି କେବଳ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲାଗୁ ହେବ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ଏହା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ ବିଧାନର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶରେ ଥିବା 'କୌଣସି ଆୟ' ଶବ୍ଦ 'ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ କାରଣରୁ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଟେ । ଯଦି ବିଧାନସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନ୍ୟଥା ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଧାରା 10 (20A) କିମ୍ବା 10 (21) କିମ୍ବା 10 (22B) କିମ୍ବା 10 (20BB) କିମ୍ବା ଧାରା 27 ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଦ୍ୱିଅର୍ଥହୀନ ଭାଷାରେ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ନିଷେଧାଜ୍ଞା କିମ୍ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିଲା । ଏହି ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଅବ୍ୟାହତି ଚାହୁଁଥିଲା, ସେଠି ବିନା କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକରେ 'ଯେକୌଣସି ଆୟ'ର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ କରଦାତାଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟ ଛାଡ଼ ପାଇବ । ନିଗମ ନିଜସ୍ୱ ପାଣ୍ଠିରେ ଜମା କରିବା ତଥ୍ୟକୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପାଣ୍ଠି ବୋଲି

କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ସୁଧ ଆୟର ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ଏବଂ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାଜସ୍ଵ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଶ୍ରୀ ସି.ଏସ. ବୈଦ୍ୟନାଥନ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ବାସ୍ତବରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆକଳନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ରାଜସ୍ଵ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଠିକ୍ ଥିଲେ । ଏହା ଦାବି କରାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ସମସ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ଜମା କରିବା ଦ୍ଵାରା ବୈଧାନିକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକତା ସତ୍ତ୍ୱେ, କରଦାତାଙ୍କୁ ଅବ୍ୟାହତି ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ମିଳେ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବ୍ୟାହତି ଦାବି ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଏବଂ ସମାନ ଭାବରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆମର ସହମତି ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁ ।

ତେବେ, ଏହି ସମୟରେ, 1994 ର ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4042-4048 ରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ପଣ୍ୟାଗାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଆୟର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ଆୟ ଛାଡ଼ ନୁହେଁ, ଏବଂ ତେଣୁ ଅବ୍ୟାହତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟ ସମାନ ମତ ଥିବାରୁ, ଏହି ମାମଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଏହି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ, କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ପରିକଳ୍ପିତ ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା ଅବ୍ୟାହତିର ପରିସରଭୁକ୍ତ । ତଥାପି, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ରାଜସ୍ଵର ଅନୁରୋଧରେ, ଆକଳନ ବର୍ଷ 1974-75 ରୁ 1982-83 ପାଇଁ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 256 (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇଥିଲେ-ପ୍ରଶ୍ନଟି ହେଲା : -

> "ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆୟକର ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆଇନରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା କି ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ସମଗ୍ର ମୋଟ ରସିଦ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ?"

ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ପ୍ରସଙ୍ଗଟିର ପରିଚୟ କାରଣରୁ,ଏକକ ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ସାମୁହିକ ଆଦେଶରେ ରାଜସ୍ଵ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ, ତଥାପି, ନିମ୍ନରେ ଆହୁରି ଏକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି :

> ତେବେ, ଉପରୋକ୍ତ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଆୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ ମିଳିଥିବା ଆୟକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ପାଇଁ ପଥ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ତା'ପରେ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବା ଯେ ଏହିପରି ଆୟକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29)

ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ତିନୋଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଗୋଦାମକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବାର ଆୟ କୁହାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ।"

ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଏହି ଦେୱାନୀ ଆବେଦନଗୁଡିକ (1994 ର 4042-4048) ରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ "ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା" ଶବ୍ଦକୁ ଏକ ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି, ଯେହେତୁ କରଦାତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ତିନୋଟି ଉତ୍ସରୁ ତାଙ୍କର ଆୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି :

(I) ପଣ୍ୟାଗାର ଭଡା ଦେବାରୁ

(II) ସୁଧ

(III) ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି କୃଷି ଉତ୍ପାଦରୁ ।

ପ୍ରକୃତରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷର ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏକକ, ଅବିଭାଜ୍ୟ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ :

"...... ଯେ କରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଏବଂ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

କରଦାତା ପଣ୍ୟାଗାରର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗଚ୍ଛିତ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ, କରଦାତା ନୂତନ ପଣ୍ୟାଗାର ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରନ୍ତି । ପଣ୍ୟାଗାରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଏଫ୍.ସି.ଆଇ. ଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମ ଶସ୍ୟ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ପଣ୍ୟାଗାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ମାମଲାରେ 124 ITR 282 ମାମଲାରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ବିପଣନରେ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କଠାରୁ ଉପଭୋକ୍ତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବାର ପ୍ରବାହ ଦିଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସମାନ ମତ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରାଧିକରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି, ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଏବଂ କରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ମାମଲାରୁ ଉପୁଜିଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାମଲା ନୁହେଁ ଏବଂ ଶସ୍ୟ

କ୍ରୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ଏଫ୍.ସି.ଆଇ. ଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଦେୟ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ପୂର୍ବରୁ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆହ୍ଲାବାଦ ବିଚାରପୀଠ 'B' ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1973-74 ଏବଂ 1974-75 ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ମାମଲାରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆଦେଶର ନକଲ ଦସ୍ତାବିଜର ପୃଷ୍ଠା 10 ଏବଂ 11 ରେ ଅଛି ।

ଲକ୍ଷ୍ନୌର ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ମଧ୍ୟ ନିଜ ତରଫରୁ ଗହମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମରୁ କମିଶନ ପାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ଯେ ଉକ୍ତ କମିଶନ ଆୟ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଥିଲା କି ? ଆହ୍ଲାବାଦ ବିଚାରପୀଠ 'B' କରଦାତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ କ୍ରୟ ଉପରେ ଏଫ୍.ସି.ଆଇ. ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କମିଶନ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଆମେ କୌଣସି କାରଣ ଦେଖିପାରୁନାହୁଁ ଯେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ କ୍ରୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଧାରା 10 (29) ଅଧୀନରେ କାହିଁକି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ଏପରି ଆୟ, ଆମେ ଭାବୁଛୁ, ଧାରା 10 (29) ରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିବା "ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଆହ୍ଲାବାଦ ବିଚାରପୀଠ 'B' ର ତା 8.11.77 ରିଖର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି, ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଛୁ ଯେ କରଦାତା ପ୍ରଶାସନିକ ବ୍ୟୟ ଶୁଳ୍କକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା 11,06, 034.33 ଟଙ୍କା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

11,41, 350.23 ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଆୟ ମଧ୍ୟ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆହ୍ଲାବାଦ ବିଚାରପୀଠ 'A' ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଉକ୍ତ ଆଦେଶର ନକଲ ପୃଷ୍ଠା 1 ରୁ 5 ରେ ଅଛି । ଏହି ମାମଲା ମଧ୍ୟ ମେସର୍ସ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ଉକ୍ତ ନିଗମ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ନିଗମର ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଟଙ୍କା ଜମା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସୁଧ ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ଯେ ଏପରି ସୁଧ ଆୟ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କି ? ଆହ୍ଲାବାଦ ବିଚାରପୀଠ 'A' ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ କରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦେଇଥିଲେ । କାଗଜପତ୍ର ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା 1 ରୁ 5 କୁ ଅନୁସରଣ କରି ତା 31.7.76 ରିଖର ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁସାରେ, ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛୁ ଯେ କରଦାତା 11,41, 350.25 ଟଙ୍କା,ସୁଧ ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବ୍ୟାହତି ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ।

ତା'ପରେ, ଆମେ ତଦାରଖ ଶୁଳ୍କ, ବିଶୁଦ୍ଧାଚରଣ ସେବା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ମିଶ୍ରିତ ଆୟକୁ ନେଇଥାଉ, ଯାହାର ପରିମାଣ ହେଉଛି 23,790.67 ଟଙ୍କା । ବିଚାର ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 6538.85 ଟଙ୍କା ଏବଂ

48,253.49 ଟଙ୍କା ରହିଛି । କରଦାତା ଏକକ ଏବଂ ଅବିଭାଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିଥିବାରୁ, ଆମେ ଏହି ଆଇଟମ୍ଗୁଡିକ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁ କାରଣ ସେଗୁଡିକ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ "ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ତେବେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

“.......ଏହି ଖଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ଆୟ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । 'ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା' ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଯେଉଁ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି ତାହା ସେହି ଆୟ ପାଇଁ ଅଟେ ଯାହା ଗୋଦାମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡ଼ା ଦେବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଆୟର ଉତ୍ସ ଯାହା ଏହି ଖଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଛି । କରଦାତାଙ୍କ ଆୟର ଭିନ୍ନ ଉତ୍ସ ଥାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ କରଦାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟ ଉପରେ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇନାହିଁ, ବରଂ ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡା ଦେବାରୁ ହେଉଥିବା ଆୟର ସେହି ଅଂଶ ଉପରେ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି ।

...... ଏହା କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯାହା ଗୋଦାମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡ଼ା ଦେବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏହିପରି ତିନୋଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି : (1) ସଂରକ୍ଷଣ; (2) ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ; ଏବଂ (3) ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା । ସାମଗ୍ରୀର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡା ଦିଆଯାଇପାରିବ । ସେହିଭଳି, ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ଗୋଦାମକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦିଆଯାଇପାରିବ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ଏହି ତିନୋଟି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗୋଦାମକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଯଦି ଗୋଦାମକୁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥାଏ, ତେବେ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମିଳୁଥିବା ଲାଭର ଅବ୍ୟାହତି ଦାବି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ପାଇଁ ଶସ୍ୟ କ୍ରୟରୁ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଗୋଦାମ ଭଡ଼ା ଦେବା ବ୍ୟତୀତ, ଯଦିଓ ଗୋଦାମ ଭଡ଼ା ଦେବା ଏପରି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ହୁଏ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟକୁ ଗୋଦାମର ଭଡ଼ା ବାବଦକୁ ଆୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ । ଭଡ଼ା ଦେବାର ଆରମ୍ଭ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ଗୋଦାମ/ପଣ୍ୟାଗାରରେ ସାମଗ୍ରୀର ଗ୍ରହଣ । ଯଦି ଆୟ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରାପ୍ତିର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗୋଦାମ/ପଣ୍ୟାଗାରରେ ସାମଗ୍ରୀ ପଠାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଡ଼ିତ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହାକୁ ଗୋଦାମରୁ ଭଡ଼ା ଦେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆୟ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଯାଇ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ ଯେ........

"...... ପ୍ରଶାସନିକ ବ୍ୟୟରୁ ଯେଉଁ ଆୟ ଆସିଥାଏ, ତାହା କ୍ରୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ବଳକା ଆଦାୟ, ଏବଂ ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଏଜେନ୍ସି ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିଥାନ୍ତେ, ଯଦି ସେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥାନ୍ତେ । କରଦାତା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି, ତେବେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଡ଼ା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଦେୱାନୀ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଡା. ଡି. ପାଲ୍, *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ମାଡ୍ରାସ ବନାମ ସାଉଥ୍ ଆର୍କୋଟ୍ ଜିଲ୍ଲା କୋ-ଅପରେଟିଭ୍ ମାର୍କେଟିଂ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ୍,* (1989) 176 ITR 117 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଡ. ପାଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଅବ୍ୟାହତି ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାଜ ପାଇଁ ରହିଛି, ତେଣୁ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସର୍ବଦା ଏହାର ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଉଚିତ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମାଜ ଲାଭବାନ ହେବ ଏବଂ ଯେଉଁ ଅଭିଳାଷ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆଇନ ପ୍ରଣେତାମାନେ ବିଧାନ ପୁସ୍ତକରେ ଏହାକୁ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ ତାହା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଅବ୍ୟାହତି ଉପଲବ୍ଧ କରାଯିବ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ, ତେବେ, ଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି (176) ITR ରେ ଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

"ଆମେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଧ୍ୟାନର ସହ ବିଚାର କରିଛୁ ଏବଂ ଆମ ମନରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ଠିକ୍ । *ସି.ଆଇ.ଟି. ବନାମ ଅହମ୍ମଦାବାଦ ମସ୍କାଟି କ୍ଲଥ ଡିଲର୍ସ କୋଅପରେଟିଭ୍ ୱେୟାର ହାଉସ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ* (1986) 162 ITR 142ରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961ର ଧାରା 80P (2) (e) ର ଅନୁରୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହି ଅବ୍ୟାହତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମବାୟ ସମିତିକୁ ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିକାଶରେ ଉପଯୋଗୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥିବା ପଣ୍ୟାଗାର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି ପଣ୍ୟାଗାରଗୁଡ଼ିକୁ ସାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଉପରେ ଆୟକର ଛାଡ଼ କରାଯାଇଥିଲା ।ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି, ସେଥିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଭାଷାକୁ ଏକ ଉଦାରବାଦୀ ଗଠନ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତେଣୁ, ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ଆମୋନିୟମ ସଲଫେଟକୁ ଗଚ୍ଛିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରଦାତା

ତାଙ୍କର ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡା ଦେଇଦେଲେ । କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅବଶିଷ୍ଟ ସେବା କେବଳ ସେହି ଭଣ୍ଡାରର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଥିଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ କରଦାତାଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ *ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସେବା ପାଇଁ ଦେୟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ଉପାଦାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ଆମକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଏହି ଅର୍ଥ କେବଳ ଗୋଦାମ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା* । ଫଳସ୍ୱରୂପ, କରଦାତା ନିଜ ଦାବି ଅନୁସାରେ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର । (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଡ. ପାଲ୍ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 1922ର ଧାରା 14 (3) (IV) ଉପରେ ବିଚାର କରୁଥିଲେ, ଯାହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ସହିତ ତତୁଲ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ଷମତା ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ଯେ ଏପରି ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ "ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହାର ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡା ଦେବା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ପ୍ରଥମ ନଜରରେ ଡକ୍ଟର ପାଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନା ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ମନେ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ନିରୀକ୍ଷଣ ପରେ ଏହା ପ୍ରଭାବହୀନ ହୋଇପଡୁଛି । ଶେଷ-ଉଲ୍ଲେଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ ଅଟେ, କାରଣ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଦିନର ଆଲୋକକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆଧାରରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ କରଦାତା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସମ୍ମାନର ସହିତ, 176 ITR ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ *ସି.ଆଇ.ଟି. ବନାମ ଅହମ୍ମଦାବାଦ ମସ୍କାଟି କ୍ଲୋଥ୍ ଡିଲର୍ସ କୋ-ଅପରେଟିଭ୍ ୱେୟାରହାଉସ୍ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ୍,* (1986) 162 ITR 142 ମାମଲାରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିବାର କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବାସ୍ତବିକ ପରିସ୍ଥିତି କାରଣରୁ, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ତେଣୁ ଆମେ ଡକ୍ଟର ପାଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନା ସହିତ ଆମର ସହମତି ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଯେ ଏହା 1961 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା କରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଅଟେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବାସ୍ତବରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତଥ୍ୟର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାର କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରନ୍ତି, ତେବେ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରାଧାନ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା କାରଣରୁ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବା ଉଚିତ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହି ମାମଲାକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ । ତେବେ, ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନା ସହିତ ଆମର ସହମତିକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବାରେ

ଅସମର୍ଥ କାରଣ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶ ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ତାହା ଏକ ଆଇନଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସହିତ ଜଡିତ, ଯାହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ । ସୁବିଧା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

> "ଏଥିରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ, ଆୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶୀର୍ଷକଗୁଡ଼ିକରେ ଦିଆଯାଇଛି : ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ଏଫସିଆଇ ପାଇଁ ଶସ୍ୟ କ୍ରୟ, ସୁଧ, ତଦାରଖ ଶୁଳ୍କ, ଫ୍ୟୁମିଗେସନ ସେବା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ବିବିଧ ଆୟ ଧାରା 10 ର ଉପଧାରା (29) ରେ ଥିବା "ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ତେଣୁ, କରଦାତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟ ପାଇଁ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ, ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ଏଫ୍. ସି. ଆଇ. ଠାରୁ ଶସ୍ୟ କ୍ରୟ, ସୁଧ, ତଦାରଖ ଶୁଳ୍କ, ଫିଉମିଗେସନ୍ ସେବା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ ଆଦି ବାବଦକୁ ଆସୁଥିବା ଆୟ ଉପରେ କରଦାତାଙ୍କୁ ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର କି, ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗାଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ ସାର୍ଥକତା ପାଇଛୁ ।

ସଂଯୋଗବଶତଃ, କରଦାତାଙ୍କର ଖାତା ବିବରଣୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ କରଦାତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ବିଚାରଧୀନ ଅବଧିରେ ଆୟ କରିଥିଲେ :

1. ପଣ୍ୟାଗାର ଶୁଳ୍କ	51,06, 433.65 ଟଙ୍କା
2. ଏଫ.ସି.ଆଇ./ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାରର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବ୍ୟୟ	11,06, 034.33 ଟଙ୍କା
3. ଫ୍ୟୁମିଗେସନ ସେବା ଶୁଳ୍କ	6,538.85 ଟଙ୍କା
4. ସୁଧ	11,41,350.23 ଟଙ୍କା
5. ବିବିଧ ଆୟ	48, 253.49 ଟଙ୍କା

ଆୟର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡିକରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି କରାଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଖାରଜ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାପରେ ମାମଲାକୁ 256 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏଫ୍.ସି.ଆଇ. କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଖର୍ଚ୍ଚ, ଫିଉମିଗେସନ୍ ସେବା ଶୁଳ୍କ; ସୁଧ; ବିବିଧ ଆୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ପରିସରଭୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ତେବେ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କାରଣ ପାଇଁ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ଧାରାର ଭାଷା କାରଣରୁ, ଏଥିରେ ଆମେ ଆମର ସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ନାହୁଁ । *ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ବନାମ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ,* (1974) 94 ITR129 ମାମଲାରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ଆମେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସମର୍ଥନ ପାଇବା ସ୍ଥିତିରେ ନାହୁଁ କାରଣ ଉକ୍ତ

ମାମଲାଟି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ଜଡିତ ଯେ କରଦାତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ତେବେ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚର ବିଷୟ ଥିଲା ଏବଂ ଯଦିଓ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ମତାମତଗୁଡ଼ିକରେ ସମାନତା ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ତାହା ବାସ୍ତବିକ ସ୍ଥିତି କାରଣରୁ ଥିଲା ଏବଂ ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କାରଣରୁ ନୁହେଁ, ଯେପରିକି *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ,* [1991] ସପ୍ଲି. 2 SCC 730, ମାମଲାରେ, ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ : -

> ତୃତୀୟ ପରୀକ୍ଷାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରକୁ ଭଣ୍ଡାରଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀର ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଭଡ଼ାରେ ଦେବା କୌଣସି ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହା ନିର୍ବିବାଦିତ ରହିଛି ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକର ଭଡ଼ା ଆକାରରୁ ଥିଲା । (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

ନିର୍ବିବାଦିତ ତଥ୍ୟକୁ ନେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କରିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ କୌଣସି ପ୍ରେରଣା ନେବା କିମ୍ବା ସମର୍ଥନ ହାସଲ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ଏବଂ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପୃଥକ ହୋଇପାରିବ । *ଅତିରିକ୍ତ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ବନାମ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ,* (1980) 125 ITR 136 ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଆଇ.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) କୁ ଏକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏଥିରେ କ୍ରୟ, ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିତରଣ ତଥା ପଣ୍ୟାଗାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ, କରଦାତାଙ୍କୁ କୌଣସି ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, କାରଣ ଉକ୍ତ ମାମଲା କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନ ପାଇଁ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଏକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥାଏ ଏବଂ *ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମର ମାମଲା* (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ସମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ରହିଛି । ତେବେ *ଏମ୍.ପି. ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ* (1982) 133 ITR 158 ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଡକ୍ଟର ଗୌରୀ ଶଙ୍କରଙ୍କ ସହିତ ଡକ୍ଟର ପାଲଙ୍କ ଅବ୍ୟାହତି ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ଆବେଦନକୁ ବିରୋଧ କରେ । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 10 (20A), (21) ଏବଂ (22) (ବିଧାନ ପୁସ୍ତକରୁ ବାଦ୍ ପଡ଼ିବା ପରେ)ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନିମ୍ନମତେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

> "ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ରେ ଆସୁଥିବା "ଯେକୌଣସି ଆୟ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ "ସାମଗ୍ରୀର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକର ଭଡ଼ା" ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । କରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଖଣ୍ଡକୁ ନିମ୍ନମତେ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ :

"ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରକୁ ଭଣ୍ଡାର ପାଇଁ ଭଡା ଦେବାରୁ ମିଳୁଥିବା କୌଣସି ଆୟ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରୁ ମିଳୁଥିବା କୌଣସି ଆୟ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମିଳୁଥିବା କୌଣସି ଆୟ ।"

ଆମ ମତରେ, ଖଣ୍ଡ (29) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଶବ୍ଦ ଯୋଡ଼ିବା ଅନୁଚିତ ହେବ । ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଖଣ୍ଡବାକ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନ ପାଇଁ ଗଠିତ ଏକ ସଂସ୍ଥାର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏପରି ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପରିଶେଷରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନକୁ ସହଜ କରିଥାଏ । ଯଦି ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନ ପାଇଁ ଗଠିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟକୁ ଖଣ୍ଡ (29) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦିଆଯାଉଥିଲା, ତେବେ ଉକ୍ତ ଖଣ୍ଡଟି ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥାନ୍ତା :

"ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଆୟ ।"

ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 ର ଖଣ୍ଡ (20A), (21) ଏବଂ (22) ରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଏହି ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 ର ଖଣ୍ଡ (29) ଦ୍ୱାରା ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଅବ୍ୟାହତି କରିବାକୁ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ, ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିପଣନ ପାଇଁ ଗଠିତ ଏକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ହେଉଛି ସେହି ଆୟ ଯାହା ଧାରା 10 (29) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାରକୁ ଭଡା ପ୍ରଦାନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ହେଉଛି ସାମଗ୍ରୀର ଭଣ୍ଡାରଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବା । ଯଦି ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭଡ଼ାରେ ଦିଆଯାଇଥାଏ, କିମ୍ବା ଯଦି ଆୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉତ୍ସରୁ ଆସିଥାଏ, ତେବେ ଏପରି ଆୟ ସେହି ଖଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ କରାଯାଇ ନଥାଏ ।"

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ପି.ଜେ. କେମିକାଲସ୍, (1994) 210 ITR830 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ଆମ ମତରେ, ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ୍ ଏବଂ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ନାହିଁ । *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ,* (1992) 195 ITR 273 ର ମାମଲାରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଭାବେ କରଦାତାଙ୍କ ମାମଲାରେ କୌଣସି ଅଗ୍ରଗତି କରୁନାହିଁ, ତେଣୁ ଆମେ ଏହା ଉପରେ ଅଧିକ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କେବଳ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଯେ ଏହା କରଦାତା-ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ କୌଣସି ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।

ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ଆୟର ସେହି ଅଂଶ ପାଇଁ ଉଠିଥାଏ ଯାହା ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଭଡ଼ା ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29)

ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ - ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଦାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହି ବିଧାନ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ପ୍ରତିବନ୍ଧକପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି : ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ବିପଣନକୁ ସୁଗମ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ତିନୋଟି ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଯାହା ସେଥିରୁ କୌଣସି ଆୟ ହେଲେ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ମତ ପ୍ରତି ଆମେ ଆମର ସହମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛୁ ଏବଂ ଲିପିବଦ୍ଧ କରୁଛୁ ଯେ ଯଦି ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭଡ଼ା ଦିଆଯାଉଛି କିମ୍ବା ଯଦି ଆୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉତ୍ସରୁ ଆସିଥାଏ, ତେବେ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏପରି ଆୟ ସମ୍ଭବତଃ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ପପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଟିକସରୁ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ସ୍ଥାୟୀ ଜମା ଉପରେ ସୁଧ ଆୟ କିମ୍ବା କରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଏକ ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଶ୍ରୀ ସି.ଏସ୍. ବୈଦ୍ୟନାଥନ ଯଥାର୍ଥରେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଭାଷା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ନରହିଥିବାରୁ, କୌଣସି ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତିରେ ସମାନ ବିଷୟକୁ ପଢିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ଏକ ହିଂସାତ୍ମକ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ହେବ ।

ତେବେ ଏହି ଅବସରରେ ଆମେ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ବିଚାରର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଭାବେ ବିତ୍ତୀୟ ଆଇନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ବାରମ୍ବାର ଉଦ୍ଧୃତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ବିଚାର କରିବା । ଲର୍ଡ ହଲ୍ସବେରୀ 1901 ମସିହାରେ, *କୁକ୍ ବନାମ ଚାର୍ଲସ୍ ଏ ଭୋଗହର କମ୍ପାନୀ,* (1901) A.C. 102 ରେ ଆଇନକୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଉପାୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ :

> "କୌଣସି ବିଚାରାଳୟର ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା କିମ୍ବା ଅଯୌକ୍ତିକତା ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, କେବଳ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଯାହା କହିଛି ତାହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ସେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ଯଦି କୌଣସି ବିଧାନର ଭାଷା ସରଳ ହୋଇଥାଏ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥାଏ, ତେବେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ତାହାର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ସେ ଯାହା କିଛି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଉଚିତ, ଯଦିଓ ଏହା ଅଯୌକ୍ତିକ କିମ୍ବା କ୍ଷତିକାରକ ପରିଣାମ ଆଣିବ । ଯଦି ଏହି ଉପଧାରାର ଭାଷା ବିଧାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇନଥାଏ, ତେବେ ଏହାର ଭାଷା ସରଳ ଏବଂ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ ଭାବରେ ଲର୍ଡସ ହାଉସ୍ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ସହିତ ଜଡିତ ନୁହଁନ୍ତି ଯେ ଅଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୀତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ଏବଂ ଅଜ୍ଞାନ କି ନୁହେଁ, କିମ୍ବା ଏହା ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ, ଲାଭଦାୟକ କିମ୍ବା କ୍ଷତିକାରକ ପରିଣାମର କାରଣ କି ନୁହେଁ ।

କେପ୍ ବ୍ରାଣ୍ଡି ସିଣ୍ଡିକେଟ୍ ବନାମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ, (1921) 1 KB 64 ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ରାଓଲତଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଉଦ୍ଧୃତ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ସମୟରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ । ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

"ଟିକସ ବିଧାନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ତାହା ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଟିକସ ବାବଦରେ କୌଣସି ନିରପେକ୍ଷତା ନାହିଁ । କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାହିଁ । ଟିକସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଧାରଣା ନାହିଁ । ଏଥିରେ କିଛି ପଢ଼ିବାର ନାହିଁ କି କିଛି ବୁଝିବାର ନାହିଁ । ଜଣେ କେବଳ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ଉପରେ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ଦେଖିପାରିବ ।"

କାନାଡୀୟାନ ଇଗଲ୍ ଅଏଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଦି କିଙ୍ଗ, (1946) AC119 ମାମଲାରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ରାଓଲତଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ହାଉସ ଅଫ ଲର୍ଡସ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଛି । ଲର୍ଡ ଥ୍ୟାଙ୍କରଟନ୍ ମଧ୍ୟ *ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ରସ୍ ଏବଂ କଲ୍ଟର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, ବ୍ଲାଡନୋକ୍ ଡିଷ୍ଟିଲେରୀ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍,* (1948) 1 ସମସ୍ତ ER 616 ମାମଲାରେ 625 ରେ ସମାନ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ :

"ଯଦି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅର୍ଥ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ, ତେବେ ଏପରି କଠୋରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ନାହିଁ ।"

କେଶବଜୀ ରବିଜୀ ଆଣ୍ଡ କୋ. ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ AIR (1991) SC 1806 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

"ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈଧାନିକ ଭାଷାରେ କୌଣସି ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ନାହିଁ, ଆଇନଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ବିଧାନର ଅନୁମିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେତେବେଳେ ବୈଧାନିକ ଭାଷାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଆବେଦନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ଦ୍ୱିର୍ଥହୀନ ଅଟେ । ଯଦି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦରେ ନାହିଁ , ତେବେ ଏହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନାହିଁ । ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସେତେବେଳେ ଉପୁଜିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ବିଧାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ, ସେଗୁଡିକର ସର୍ତ୍ତରେ, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ ......

ନିର୍ମାଣର କୃତ୍ରିମ ଏବଂ ଅଯଥା ଉଦାରପନ୍ଥୀ ନିୟମ, ଯାହା 'କରଦାତାଙ୍କୁ ବିରତି ଦେବା' ର ସାଧାରଣ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସହିତ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଏକ ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଏହା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ, କଠିନ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଅନ୍ୟାୟର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲା ପ୍ରାକୃତିକ ସଂରଚନାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦର ସ୍ୱାଭାବିକ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ ଏବଂ କରିପାରିବ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ "କଠିନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଖରାପ ଆଇନ ତିଆରି ହୁଏ ନାହିଁ" ।

ତେଣୁ, ବିତ୍ତୀୟ ଆଇନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସେହି ଭାଷାକୁ ଆଧାର କରି କରାଯିବା ଉଚିତ ଯାହା ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି ଭାଷାର ବ୍ୟତିରେକ ନୁହେଁ । କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଯୋଡ଼ାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ କେବଳ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବା ଉଚିତ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଧାନର ସଠିକ ଅର୍ଥ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଓ ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସରଳ ପଠନରୁ ଉପଲବ୍ଧ ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ଧାରଣା ଏବଂ ବିଚାରକୁ ବଦଳାଇବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆମେ ଏହା ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ସମୀଚୀନ ମନେକରୁଛୁ ଯେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ପଷ୍ଟତା କାରଣରୁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 (29) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମନ୍ୱିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ଏବଂ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଇନକୁ ସଠିକ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ତୁଳନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଏବଂ ବିଧାନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ଅନୁରୂପ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ।

ଆମେ ଏଠାରେ ଆମର ସ୍ୱୀକୃତି ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛୁ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛୁ ଯେ, ଧାରା ଧାରା 10 (29) ର ପ୍ରୟୋଗ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଏହାର ପରିସର ସୀମିତ, ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ।

ମାମଲାର ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ, ତେଣୁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ବିଫଳ ଏବଂ ଖାରଜ ହେଲା । ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

ଏସ୍.ଏମ୍.   ଆବେଦନଟି ଖାରଜ ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଭାଷାନ୍ତର :</u>

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ ,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।